26. «Ислам тарийхы» 1-2-китаплар (қорақалпоқ тилида)

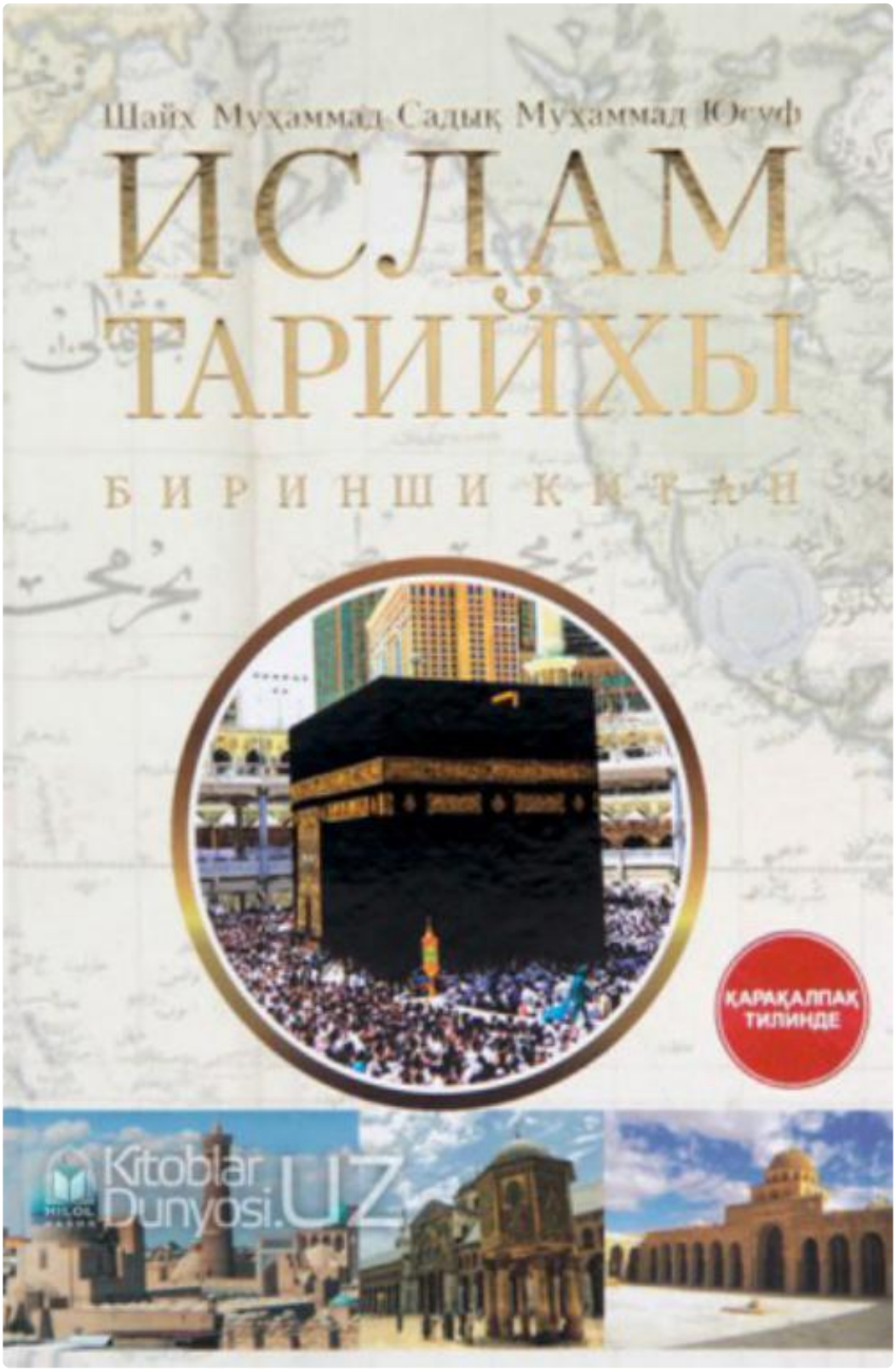

10:57 / 10.11.2021 2282

«Ислам тарийхы» 1-2-китаплар
(қорақалпоқ тилида)

Тарийх бәрше өткен әўладлардың өмир медресеси есапланады. Тарийх арқалы тирилер өзлери ушын пайдалы нәрсени үйренип, оған әмел қылады ҳәм де өзлерине зыян жететуғын нәрселерден хабардар болып, оннан шетте болады.

Ислам тарийхы дегенде, әдетте, Ислам мәмлекетлери ҳәм де мусылман халықлардың ўаҳий нәзил болған дәслепки дәўирден баслап, ҳәзирги күнге шекем болған тарийхы нәзерде тутылады. Бирақ, негизинде бул тарийх дүнья басланғанынан ҳәзирги, биз жасап турған ўақытқа шекем болған дәўирди өз ишине алады. Себеби, бул тарийх биринши инсан, биринши пайғамбар – Адам алайҳиссаламнан басланады.

Шайх Муҳаммад Садық Муҳаммад Юсуф ҳәзиретиниң бул мийнети Ислам тарийхының қысқаша баяны болып, автордың соңғы китапларынан бири есапланады.

Муаллиф: Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф
Таржимон: Шамсуддин Баҳауддинов
Нашриёт: «Hilol-Nashr» нашриёт-матбааси
Сана: 2021 йил
Ҳажми: 528 бет (I), 576 (II)
ISBN: 978-9943-7032-8-5
Ўлчами: 60x90 1/16
Муқоваси: қаттиқ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2020 йилдаги 6230-рақамли тавсияси ила чоп этилган

Мазмуны

Биринши китап

Сөз басы

Кирисиў

Қарақалпақша басылым ҳаққында

Биринши бап. Әййемги – Ислам шәриятынан алдынғы тарийх ҳаққында сөз

Биринши бөлим. Адамның жаратылыўы

Шис алайҳиссалам

Идрис алайҳиссалам

Халықлардың көшиўи

Екинши бөлим. Ирак пайғамбарлары ҳәм патшалықлары ҳаққында

Нуҳ алайҳиссалам

Ирактағы Сумария мәмлекети

Ибраҳим алайҳиссалам

Ирактағы Аккад ҳәм Бабил мәмлекети

Ирактағы Ашурийлер мәмлекети

Юнус алайҳиссалам

Екинши Бабил

Калданийлер мәмлекети цивилизациясы

Парсы мәмлекетиниң цивилизациясы

Үшинши бөлим. Шам еллериниң нәбийлери ҳәм цивилизациялары

Лут алайҳиссалам

Исмайыл алайҳиссалам

Исҳақ алайҳиссалам

Яқуб алайҳиссалам

Юсуф алайҳиссалам

Сол дәўирдеги айырым цивилизациялар

Шам үлкесинен шыққан нәбийлер

Айюб алайҳиссалам

Зулкифл алайҳиссалам

Ильяс алайҳиссалам

Ал-Ясаъ алайҳиссалам

Юшаъ ибн Нун алайҳиссалам

Ҳизқил (Ҳизқиял) алайҳиссалам

Шамўил алайҳиссалам

Даўыт алайҳиссалам

Сулайман алайҳиссалам

Ишаъя алайҳиссалам

Байтул Мақдистиң ўайран болыўы

Европа цивилизациясының басланыўы

Бәний Исрайыл тарийхының даўамы

Зәкария алайҳиссалам

Яҳя алайҳиссалам

Ийса алайҳиссалам

Төртинши бөлим. Мысыр нәбийлери ҳәм цивилизациялары

Фиръаўнлар цивилизациясы

Муўса алайҳиссалам

Фиръаўнлардан кейинги Мысыр

Бесинши бөлим. Арабстан ярым атаўы

Баида араблар

Ҳуд алайҳиссалам

Солиҳ алайҳиссалам

Шуъайб алайҳиссалам

Шуъайб алайҳиссалам ҳәм оның қәўиминиң қыссасы

Бақия араблар

Араблардың Исламнан алдынғы сиясий тарийхы

Отырықшы араблардың патшалықлары

Яман патшалықлары

Арабстан ярым атаўы арқасындағы мәмлекетлер

Ҳижаз

Мәккәның пайда болыўы.

Исмайыл алайҳиссаламның қыссасы

Пил жылы. Каабаны бузыўға урыныў

Фатрат заманы – еки пайғамбар аралығындағы дәўир

Нубуўўат ҳәм рисалаттың мәниси

Пайғамбарлықты Аллаҳ береди

Нәбий ҳәм расулларға ийман

Пайғамбарлар – инсан

Пайғамбар – әпиўайы адам

Пайғамбарлар гүналардан пәк

Пайғамбарлар – аманатшыл

Пайғамбар ер адамлардан болады

Пайғамбарлар өз қәўими тилинде жиберилген

Пайғамбарлардың бир-биринен абзаллықлары

Пайғамбарлардың ўазыйпалары

Пайғамбарлардың мөжизалары

Екинши бап. Муҳаммад саллаллаҳу алайҳи ўа салламның сийраты

Муҳаммад саллаллаҳу алайҳи ўа салламның жеңилликлери

Пайғамбар саллаллаҳу алайҳи ўа салламның туўылыўы ҳәм шығысы

Емизилиўи

Ҳәзирети әмийнаның қайтыс болыўы

Атасы абдулмутталиб қарамағында

Әмекиси әбиў талибтиң қарамағында

Фузул питиминде қатнасыўы

Хадижаға үйлениўи

Мәккә халқының дин-диянаты

Каабаны қайта қурыў

Ҳиро үңгиринде

Пайғамбарлықтың басланыўы

Ўаҳий, Қуран ҳәм пайғамбарлық

Расуллық ҳәм нәбийлик пенен ўаҳий нәзил болыўының басланыўы

Ўаҳийдиң үзилип қалыўы

Ең дәслепки мусылманлар

Ашықтан-ашық шақырыққа өтиў

Қураны кәриймниң адамларға тәсири

Ўалид ибн Муғийраның Қураны кәрийм ҳаққында айтқан гәплери

Мусылманлардың азапланыўы

Әбиў талиб – нәбий алайҳиссаламның қорғаўшысы

Нәбий алайҳиссаламға кәпирлер тәрепинен қылынған усыныслар

Ҳабашстан ҳижраты

Ҳабашстанға екинши ҳижрат

Нажашийдиң мусылман болыўы

Ҳамза ибн абдулмутталибтиң

Исламға кириўи

Ҳәзирети умардың исламға кириўи

Қамал

Мөжизалар талап етилиўи

Қапалық жылы

Тоиф сапары

Жинлердиң расулуллаҳ саллаллаҳу алайҳи ўа салламға ийман келтириўи

Ҳаж мәўсиминде қатнасыўы

Ясриблилер менен ушырасыў

Биринши Ақаба байъаты

Исро ҳәм мераж ўақыясы

Екинши Ақаба байъаты

Мусылманлардың Мадинаға ҳижраты

Ясрибке Исламның кириў себеплери

Ҳижрат. Ислам мәмлекетин қурыў

Нәбий алайҳиссаламды өлтириў ҳаққында мәсләҳәт

Мәккәдан шығыў

Суроқа ибн Мәлик қыссасы

Умму Маъбад қыссасы

Ҳижраттың биринши жылындағы әҳмийетли ўақыялар

Нәбий алайҳиссаламның Ясрибке кириўи

Ясрибтиң жаңа аты

Ислам жәмийетине тийкар салыў

Жаңа жәмийеттиң ең әҳмийетли негизлери

Урыс ҳәм ғазат ислери

Әскерий ҳәрекет басқышлары

Исламдағы биринши байрақ

Ҳижрий екинши жылдағы ғазатлар

Абдуллаҳ ибн Жаҳштың жиберилиўи

Бадр саўашы

Урыстың басланыўы ҳәм оның нәтийжелери

Бадр саўашының әҳмийети

Еки жүзлилердиң жүзеге шығыўы

Кудрдағы бәний Сулайм ғазаты

Бәний Қайнуқоъ ғазаты

Ҳижрий екинши жылы болып өткен басқа ўақыялар

Ҳижрий үшинши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Уҳуд саўашы ҳәм оның себеплери

Уҳуд саўашы ҳаққында пикирлер

Ҳамроул Асад ғазаты

Ҳижрий төртинши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Ҳузайл қәўиминиң сазайын бериў

Әбиў Салама сәрийясы

Ражийъ ўақыясы

Биъру Маъуна ўақыясы

Бәний Назир ғазаты

Ўәделесилген Бадр ғазаты

Ҳижрий бесинши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Даўматул жандал ғазаты

Хандақ (Аҳзаб) ғазаты

Бәний Қурайза ғазаты

Ҳижрий алтыншы жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Саҳра арабларының сазайын бериў

Бәний Мусталиқ ғазаты

Ифк ўақыясы

Ҳудайбия питими ҳәм Ризўан байъаты

Ҳудайбия питими ҳаққында

Ҳижрий жетинши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Патша ҳәм ҳәкимлерди Исламға шақырыў

Араб әмирлерине жолланған хатлар

Хайбар ғазаты

Басқа фатҳлар

Зәтур-Риқоъ ғазаты

Амр ибн Асс ҳәм Холид ибн ўалидтиң исламға кириўи

Қаза умра

Ҳижрий сегизинши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Муъта ғазаты

Зәтус-Салосил сәрийясы

Мәккә фатҳы

Мәккә фатҳының әҳмийети

Ҳунайн ғазаты

Тоиф ғазаты

Ҳижрий тоғызыншы жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Табук ғазаты

Ғазат ҳәм сәрийялар ҳаққында

Биринши исламый ҳаж

Елшилер жылы

Ҳижрий оныншы жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Хошласыў ҳажы

Ҳижрий он биринши жылдағы әҳмийетли ўақыялар

Әҳмийетли сәнелер

Муҳаммад алайҳиссалам пайғамбарлығының инсаниятқа кеңшилиги ҳәм оның таңқаларлық жақсылықлары

Пайғамбарлық ҳәм диянатлар тарийхындағы теңсиз хабар

Муҳаммад алайҳиссалам пайғамбарлығындағы мийримниң сан ҳәм сапа жағынан қуны

Муҳаммад алайҳиссаламның пайғамбарлығы инсаниятты бахытсызлық ҳәм апаттан сақлап қалған

Пайғамбарлықтың ўазыйпасы

Оның инсаниятты қутқарыў ҳәм бахытлы қылыўдағы орны. Пайғамбарлар әмелиниң тәбияты

Жәҳилият әсири ҳәм оның аўдарылыўға ҳәм өзин-өзи өлтириўге таярланыўының сүўретлениўи

Муҳаммад алайҳиссаламның пайғамбарлығы есабында жаңа әлем

Муҳаммад алайҳиссалам пайғамбарлығының алты инамы ҳәм олардың инсаният тарийхындағы тәсири

Пәк ҳәм рәўшан таўҳид ақыйдасы

Инсаниятты бирлиги ҳәм инсаният теңлигиниң тийкары

Инсанның ҳүрметли ҳәм уллылығының жәрияланыўы

Үмитсизлик ҳәм ырымшылыққа қарсы гүрес.

Инсанда арзыў-үмитти ҳәм өзине исеним руўхын пайда етиў

Дин ҳәм дүньяны жәмлеў, тарқалған сапларды ҳәм де саўдагерлер жәмәәтлерин бирлестириў

Мақсет ҳәм идея, әмел ҳәм гүрес майданын таярлаў

Жаңа әлем ҳәм инсанның туўылыўы

Ўаҳийдиң дәрежелери

Ҳәдис, ҳәдиси қудсий ҳәм Қуран

Ислам дини

Ийман – ақыйда

Ислам – шәрият

Иҳсан – тариқат

Үшинши бап. Рошид халифалар дәўири

Кирисиў

Рошид халифалар дәўири ҳаққында улыўма сөз

Биринши бөлим. Әбиў Бәкир Сыддық разыяллаҳу анҳу

Мусайлима ҳаққында

Әбиў Бәкир разыяллаҳу анҳу әмелге асырған уллы ислер

Ҳәзирети әбиў Бәкирдиң қайтыс болыўы

Екинши бөлим. Умар ибн Хаттаб разыяллаҳу анҳу

Фатҳлар

Ҳәзирети Умар разыяллаҳу анҳудың тынышлық жолындағы даңқлы ислери

Ҳәзирети Умар ҳәм илим

Социаллық тәмийнат

Кәмбағал шаңарақлардың социаллық тәмийнаты

Үшинши бөлим. Усман ибн Аффан разыяллаҳу анҳу

Ишки тараўлардағы хызметлери

Фитна

Төртинши бөлим. Әлий ибн Әбиў Талиб разыяллаҳу анҳу

Рошид халифалар дәўири ҳаққында пикирлер

Пайдаланылған әдебиятлар дизими

Екинши китап

Төртинши бап. Умаўийлер дәўири

Биринши бөлим. Бәний Умайяның тәрийпи

Умаўийлер халифалығы

Екинши бөлим. Бәний Умайя халифалары. Муаўия ибн Әбиў Суфян халифалығы

Умаўийлер дәўириндеги фатҳлар

Язид ибн Муаўияның халифалығы

Ишки ўақыялар

Карбала ўақыясы

Ҳарра ўақыясы ҳәм Мадинаны мубаҳ санаў

Екинши Муаўия ибн Язид

Абдуллаҳ ибн Зубайрдың халифалығы

Мухтар Сақафий ҳәрекети

Умаўийлер халифалығының қайта тиклениўи Абдулмәлик ибн Марўан

Ўақыялар

Абдурраҳман ибн Ашъас ҳәрекети

Ўалид ибн Абдулмәлик

Сулайман ибн Абдулмәлик

Умар ибн Абдулазиз

Язид ибн Абдулмәлик

Ҳишам ибн Абдулмәлик

Ўалид ибн Язид ибн Абдулмәлик

Язид ибн Ўалид ибн Абдулмәлик

Ибраҳим ибн Ўалид ибн Абдулмәлик

Марўан ибн Муҳаммад

Умаўийлер мәмлекетиниң ыдыраўы ҳәм аббасийлер мәмлекетиниң тиклениўи

Бесинши бап. Аббасийлер мәмлекети

Биринши бөлим. Аббасийлер мәмлекетиниң тиклениўи

Екинши бөлим. Аббасийлердиң биринши дәўири

1. Әбул Аббас Саффаҳ

2. Әбиў Жаъфар Мансур

3. Муҳаммад Мәҳдий

4. Муўса Ҳәдий

5. Ҳарун ар-Рашид

6. Муҳаммад Әмийн

Үстемлик ушын гүрес ҳәм Муҳаммад Әмийнниң жеңилиўи

7. Абдуллаҳ Маъмун

8. Әбиў Исҳақ Муътасим

9. Ҳарун Ўасиқ

10. Жаъфар Мутаўаккил

Үшинши бөлим. Ҳижрий II әсирде ажыралып шыққан мәмлекетлер

Төртинши бөлим. Екинши аббасийлер әсири

Әззи халифалар әсири

Екинши аббасийлер әсири халифалары

Әҳмийетли ўақыялар. Түрклердиң үстинлиги

Занжийлер қозғалаңы

Қарматийлер ҳәрекети

Қарматийлердиң қулаўы

Буўайҳийлер үстемлиги

Салжуқийлер үстемлиги

Ҳашшашийлер

Заллоқа саўашы

Иқлиш саўашы

Арк саўашы

Тайпалардың патшалары

Крестли атланыслар

Биринши крестли атланыс

Екинши крестли атланыс

Үшинши крестли атланыс

Төртинши крестли атланыс

Балалардың крестли атланысы

Бесинши крестли атланыс

Алтыншы крестли атланыс

Жетинши крестли атланыс

Сегизинши крестли атланыс

Крестлилерге қарсы урыслар

Крестли атланыслар мусылман әлеминиң төменлеўине тийкар болған себеп

Монғоллардың ўайрангершиликтен ибарат саўашлары ҳәм аббасийлердиң қулаўы

Бағдадтың ўайран қылыныўы ҳәм халифаның өлтирилиўи

Монғоллар басып алыўы мусылман әлеминиң түскинликке түсиўиндеги екинши үлкен сыртқы себеп

Бесинши бөлим. Екинши аббасийлер әсириндеги әҳмийетли ғәрезсиз мәмлекетлер

Ҳижрий III әсирдеги мәмлекетлер

Хорасандағы таҳирийлер мәмлекети

Санъадағы яъфурийлер мәмлекети

Зубайдтағы зиядийлер мәмлекети

Табарстандағы зайдийлер (талибийлер) мәмлекети

Мысыр ҳәм Шамдағы тулунийлер мәмлекети

Иран, Ҳират, Маўараунаҳрдағы саффарийлер мәмлекети

Маўараунаҳрдағы саманийлер мәмлекети

Саъда ҳәм Санъадағы зайдийлер мәмлекети

Мысыр ҳәм Мағрибтеги убайдий-фатимийлер мәмлекети

Масул ҳәм Ҳалабтағы ҳамаданийлер мәмлекети

Буўайҳийлер мәмлекети

Мысырдағы ихшидийлер мәмлекети

Биттиҳтеги Имран ибн Шаҳин мәмлекети

Ғазнаўийлер мәмлекети

Алжир ҳәм Тунистеги зийрийлер мәмлекети

Масулдағы ақийлийлер мәмлекети

Тароблус ҳәм Ливиядағы зинатийлер мәмлекети

Асадийлер мәмлекети

Үлкен салжуқийлер мәмлекети

Алжирдеги Бәний Ҳаммад мәмлекети

Зубайд-Нажаҳия мәмлекети

Ҳалабтағы мирдасийлер мәмлекети

Андалусиядағы тайпалардың патшалары

Мағриб ҳәм Андалусиядағы муробитлер мәмлекети

Ямандағы Сулайҳийя мәмлекети

Баҳрейндеги уюнийлер мәмлекети

Хорезмшаҳлар мәмлекети

Хорезм Маъмун академиясы

Адандағы Бәний Зурай мәмлекети

Санъадағы ҳамаданийлер мәмлекети

Кийфа қорғаны ҳәм Мардиндеги Артиқия мәмлекети

Дамашқтағы бурийлер мәмлекети

Ҳижрий VI әсирдеги әҳмийетли мәмлекетлер

Мағриб ҳәм Андалусиядағы муўаҳҳидлер мәмлекети

Шам ҳәм Мысырдағы зангийлер мәмлекети

Ҳиндстан ҳәм Аўғанстандағы ғурийлер мәмлекети

Ямандағы Бәний Мәҳдий мәмлекети

Мысыр, Шам ҳәм Ямандағы айюбийлер мәмлекети

Ҳижрий VII әсирдеги әҳмийетли мәмлекетлер

Аббасийлер мәмлекетиниң қулаўының негизлери ҳәм себеплери

Умаўийлер ҳәм аббасийлер дәўириндеги кризистиң жуўмағы

Алтыншы бап. Мамлуклер дәўири

Биринши бөлим. Мысыр ҳәм Шамдағы мамлуклер тарийхы

Теңиз мамлуклери әсири

Теңиз мамлуклери султанлары

Теңиз мамлуклери заманындағы әҳмийетли ўақыялар

Бурж мамлуклери әсири

Буржий-черкес мамлуклер султанлары

Мамлуклер ҳүкимдарлығы дәўирине жуўмақлаў

Екинши бөлим. Ислам үмметиниң мамлуклер дәўириндеги жағдайы

Араблар жазирасындағы жағдай

Ҳижаз

Яман

Бәний Расул мәмлекети

Бәний Таҳир мәмлекети

Ямама

Баҳрейн

Оман

Португалиялылардың Оманға бастырып келиўи

Үшинши бөлим. Монғоллар ҳәм Ирак тарийхы

Монғоллардың Ислам әлеми менен байланыслы ең үлкен басшылары

Ирактағы Элхония мәмлекети

Ирактағы жалаирлар мәмлекети

Ирактағы қара қуюнлылар – биринши түркмен шаңарағы мәмлекети

Ирактағы ала қуюнлылар – екинши түркмен шаңарағы мәмлекети

Темурийлер мәмлекети

Әмир Темурдың атланыслары

Темурдың мийрасхорлары

Төртинши бөлим. Мусылманлар Ҳиндстанда

Ҳиндстандағы Ислам әмирликлери

Ҳиндстандағы Ислам мәмлекетлери

Мамлуклер султанлығы

Халжийлер мәмлекети

Туғлуқийлер мәмлекети

Хизрхония – сәййидлер мәмлекети

Лудийлер шаңарағы

Районлардың патшалары

Бесинши бөлим. Қубла-Шығыс Азия ҳәм атаўлардағы Ислам

Исламның Малай ҳәм Индонезияға кириўи

Малай ярым атаўындағы Малакка қулағаннан кейин пайда болған патшалықлар

Ислам Филиппинде

Мусылманлар Қытайда

Қытайда монғол әсири

Ислам Мальдивте

Алтыншы бөлим. Мағриб, Андалусия ҳәм Батыс Африка

1. Мағриб мәмлекетлери Мароккодағы маринийлер мәмлекети

Бәний Ўаттос мәмлекети

Орайлық Мағриб ҳәм Алжирдеги Бәний Зайян мәмлекети

Тунистеги ҳафсийлер мәмлекети

2. Африка 306

3. Андалусия 309

Гренададағы Бәний Наср мәмлекети (Ал-Аҳмар)

Жетинши бап. Усманийлер дәўири ҳәм ҳәзирги ўақ

Биринши бөлим. Усманийлер мәмлекетиниң тарийхы

Анадули усманийлерден алдынғы дәўирде

Усманийлер мәмлекетиниң халифа ҳәм султанлары

Усманийлер халифалығының күш-қүдиретли дәўири

Усманийлер халифалығы ҳәлсиреў әсирлеринде

Ҳәлсиреў әсириндеги ең әҳмийетли ўақыялар

Усманийлер империясының қулаў басқышлыры

Султан Абдулҳамид II ибн Абдулмажид

Мустафа Камал Ататүрк

Екинши бөлим. Усманийлер дәўиринде Ислам үлкелериниң аўҳалы
Арабстан ярым атаўы, Шам ҳәм Ирак

Ҳижаздағы ашрафлар

Ашраф Ҳусайн ибн Әлий ибн Муҳаммад ибн Аўн

Саудийлер мәмлекетиниң шөлкемлестирилиўи

Кувейт

Баҳрейн мәмлекетиниң тарийхы

Әҳли Халифа шаңарағы

Қатар мәмлекетиниң тарийхы

Қатардағы Әҳли сәнийлер мәмлекети

Әҳли Сәнийдиң ҳәкимлери

Бирлескен Араб Әмирликлери

Омандағы жағдайлар

Яърубийлердиң үлкен патшалары

Омандағы Әҳли Бусаъид мәмлекети

Бусаъидийлердиң ең үлкен султанлары

Яман

Ирак

Шам еллери

Шамдағы Европа колониялығы

Үшинши бөлим. Африканың орта әсирлер тарийхы

Нил ойпатлығы, Мысыр ҳәм Судан

Әлийбек ҳәрекети

Францияның Мысыр ҳәм Шамға ҳүжими

Муҳаммад Әлий

Судан

Мағриб еллери

1. Ливия

2. Тунис

3. Алжир

4. Мағриб

Батыс Африка

Орайлық Африка

Шығыс Африка

Төртинши бөлим. Орта Азия. Монғол мәмлекетиниң қалдықлары. Қытай ҳәм Ҳиндстан ярым атаўы

Ирандағы жағдайлар

Аўған елиндеги жағдайлар

Ҳиндстандағы жағдайлар. Ҳиндстанда Бабурийлер императорлығы

Заҳириддин Муҳаммад Бабур

Кейинги бабурий императорлар. Ҳумаюн шаҳ

Жалалиддин Акбар

Жәҳәнгир

Шаҳжәҳән

Аврангзеб (Аламгир)

Бесинши бөлим. Қубла-Шығыс Азиядағы жағдайлар

1. Индонезияның исламый патшалықлары. Атча патшалығы

Ява атаўындағы Димак патшалығы

Батыс Явадағы Бунтан патшалығы

Матарам патшалығы

Мукассардағы Ғуўўа патшалығы

Филиппиндеги жағдайлар

Мусылманлар кризисиниң үшинши ең аянышлы сыртқы себеби – колонизаторлық сиясаты

Колония ҳәм бағынышлылық жағдайында мәнаўият

Мусылман әлеми колония тәсиринде

Мысыр Британия колониясы астында

Миллий азатлық ҳәрекетлери

Сегизинши бап. Бүгинги күндеги Ислам әлеми

Биринши бөлим. Бүгинги күндеги Ислам әлеминиң тәрийпи

Екинши бөлим. Ислам әлеминиң ҳақыйқатлығы ҳаққында пикирлер

Үшинши бөлим. Ислам Бирге Ислесиў Шөлкемине ағза мәмлекетлер

Албания

Аўғанстан

Бангладеш

Баҳрейн

Бирлескен Араб Әмирликлери

Бруней

Буркина-Фасо

Бенин

Габон

Гаяна

Гамбия

Гвинея

Гвинея-Бисау

Алжир

Жибути

Индонезия

Иордания

Ирак

Комор атаўлары

Кувейт

Ливан

Ливия

Мавритания

Малайзия

Мальдив

Мали

Марокко

Мысыр

Нигер

Нигерия

Пакистан

Саудия

Сенегал

Сирия

Сомали

Судан

Суринам

Тунис

Чад

Оман

Қазақстан

Яман

Тәжикстан

Түркменстан

Түркия

Өзбекстан

Қырғызстан

Камерун

Кот-д-Ивуар

Мозамбик

Палестина

Сьерра-Леоне

Того

Уганда

Әзербайжан

Иран

Қатар

Түсиндирме сөзлик

Пайдаланылған әдебиятлар дизими